Sınıf Yönetimi: Modelleri, Etkileyen Faktörler ve Lider Öğretim Üyesi Özellikleri adlı bu çalışma, son yıllarda okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm kademelerde öğrencilerin yaşadığı motivasyon kaybı, dikkat zayıflığı ve ilgi kaybı gibi problemlerin bir gerçeği olduğunu vurgulayarak başlamaktadır. Tam bu noktada, bir sınıfı yöneten kişinin (öğretim üyesi veya öğretmen) sınıfa **etkili dokunuşlarına** ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Öğrencilerin derse adapte edilebilmesi, devam ettirilebilmesi ve ilgilerinin, meraklarının canlı tutulabilmesi önem arz etmektedir. Dijital teknolojilerin yaygın kullanımıyla birlikte, gençlerin dışsal denetimlerinin ve içsel motivasyonlarının zayıflaması, deneyimli insanların onlara önderlik ve rehberlik yapmasını gerektirmektedir. Bir öğretim üyesinin **alan hakimiyetiyle birlikte bu bilgisini etkileşimli bir ortamda öğrencilerle paylaşması büyük önem taşımaktadır**.

Bu makaleyi Spotify'da sesli olarak dinlemek için podcast'ine bu linkten ulaşabilirsiniz.

Sınıf ve Yönetim Kavramları

Sınıf yönetimi sürecini şekillendirmek için öncelikle "sınıf" ve "yönetim" kavramlarını birleştirmek gereklidir.

- **Sınıf** hem öğretim üyesinin hem de öğrencinin aktif olarak eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirdiği bir **yaşama alanıdır**.
- **Yönetim bilimi** genç bir alan olmakla birlikte, yönetim kavramı **ortak bir amaç için elde bulunan madde ve insan kaynağının eşgüdümlenmesi** olarak tanımlanır.
- Sınıf ortamında insan kaynağı öğretmen/öğretim üyesi ve öğrenciden oluşurken; madde kaynağı teknolojik imkanlar, sıralar, masalar, ders notları, tabletler ve dijital teknolojiler gibi birçok yapıyı içerir. Bu unsurların entegre edilmesiyle bir sınıf yönetimi süreci ortaya çıkar.

Sınıf Yöneticisi/Liderinin Rolü

Sınıf yöneticisi veya sınıf lideri, tıpkı bir **orkestra şefi gibi hareket eder**. Bir orkestra şefi tek bir komutuyla bir enstrümandan ritim oluşturur ve diğerlerini bu sürece dahil edebilir. Benzer şekilde, sınıf yönetiminde de öğrencilerin dersin gerekliliklerileriyle beraber yetiştirilmesi ve donanımlı hale getirilmesi hedeflenir.

Çalışmada dikkat çekici bir gerçek vurgulanmıştır: günümüzde gençlerin elinde YouTube, Instagram ve hatta yapay zeka gibi kaynaklar sayesinde öğretim üyesinden **daha fazla bilgi** bulunabilmektedir. Bu nedenle, öğretim üyeleri artık **sınıfın tek otorite bilgi kaynağı değildir**. Özellikle bazı spesifik alanlarda kendini yetiştirmiş öğrencilerin varlığı göz önünde bulundurulmalı ve ilgi alanları sürece aktif olarak dahil edilmelidir. Son yıllarda klasik sunuş stratejisi ve düz anlatımdan koparak farklı yöntem ve tekniklere yönelim olduğu belirtilmektedir. Üniversiteler, öğrenci merkezli öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme aktiviteleri için kılavuzlar hazırlamaktadır.

Sınıf Yönetiminde Eşgüdümlenen Unsurlar ve Dinamik Özellikler

Etkili bir sınıf ortamı yaratmak için öğrenci, teknoloji, zaman, mekan, plan, program gibi birçok kavramın eşgüdümlenmesi gereklidir. Sınıf yönetiminin en dinamik özelliği, **korkuya dayalı bir disiplin oluşturmak yerine olumlu bir iletişim ortamı yaratmaktır**. Sınıfa gelen öğrenci, herhangi bir tedirginlik veya korku hissetmeden sorusunu sorabilmeli, derse dahil olabilmeli ve **sınıfta bir tartışma ortamı** oluşabilmelidir. Tartışma hem öğrenciyi hem de öğretim üyesini geliştiren anlamlı bir mekanizmadır. Ancak tartışmaların dozunun ayarlanması ve gidişatının şekillendirilmesi iyi bir sınıf yöneticisinin görevidir.

Sınıf Yönetiminin Beş Boyutu

Sınıf yönetimini boyutlandırdığımızda (parçaları ve katmanları), beş temel katman ortaya çıkar.

1. **Sınıfın Fiziksel Boyutu**: Üniversiteye hayalleriyle gelen öğrenciler için amfiler ve sosyal atmosfer gibi fiziksel ortam çok önemlidir. Eğer üniversitelerin fiziki atmosferi iyi değilse, öğrenciler hayal kırıklığı yaşayabilir.
2. **Plan ve Program Etkinlikleri**: Akademisyenlerin sürece bakış açısıyla şekillenir. Akademisyenin sene başında ders izlencelerini, ders dokümanlarını ve kaynaklarını paylaşması sınıf yönetiminde etkili bir bileşendir.
3. **Zamanı İyi Ayarlamak**: Ders süresini (örneğin 90 dakika) etkili kullanmak gereklidir. Özellikle dijitalleşme ile birlikte gençler arasında ilgi ve dikkat süresinin zayıfladığı gözlemlenmektedir. **13-15 dakika kuralı** çok değerli olup, dersin ana kavramını bu sürede oluşturup ardından dallandırma yapılabilir.
4. **İlişki Düzenlemeleri**: Öğrencilerin kendi aralarındaki ve öğretim üyesiyle olan ilişkileri, kuralların belirlenmesi (ders başlangıç/bitiş saatleri, telefon kullanımı, yiyecek/içecek) bu boyutta yer alır. Ne kadar rahat (demokratik) bir ortam varsa, öğrencilerin derse katılımı ve ders çıktılara ulaşmaları o kadar kolay olur.
5. **Davranış Düzenlemeleri**: Öğrencinin hocasıyla veya arkadaşlarıyla konuşurken saygı sınırlarına dikkat etmesi, üniversite kültüründe verilmesi gereken önemli yapılardan biridir.

Sınıf Yönetimi Modelleri

Bir üniversite hocasının sınıfı yönetirken kullandığı yaklaşımlar modellere ayrılır. Üç ana model ve dördüncü bir sentez modelden bahsedilir.

1. **Tepkisel Model**: Davranışçı öğrenme kuramlarından etkilenmiş olup, uyarıcı-tepki bağının hızlı kurulması esasına dayanır. Bir öğrencinin derse geç kalması durumunda "Çık dışarı, gelemezsin!" demek veya aralarında konuşan öğrencilere "Lütfen buraya bakar mısınız?" gibi sert bir üslupla müdahale etmek tepkisel bir yaklaşımdır. Ödül kullanmak ("Tebrik ediyorum, çok güzel bir örnekti") de tepkisel modelin bir

parçasıdır.
2. **Önlemsel Model**: Sorun ortaya çıkmadan önce tedbir almayı ifade eder. Atasözünde olduğu gibi, “eşeğini sağlam kazığa bağlamak” gibi düşünebiliriz. Örneğin, kopya çekmeye meyilli öğrencilerin yer düzenlemelerini yapmak veya sınıfta kullanılacak teknolojik araç gereçleri önceden test etmek bu modele girer.
3. **Gelişimsel Model**: Hedef kitlenin içinde bulunduğu gelişim dönemine dikkat etmeyi içerir. Üniversite öğrencileri, hayatlarını şekillendirme, yuva kurma, akademik yükselme çabaları ve sınavlara hazırlık gibi çok yönlü bir süreçtedir. Bu özelliklerini fark ederek daha doğru yaklaşım sergilemek ve iletişimi sağlıklı kurmak önemlidir.
4. **Bütünsel (Sentez) Model**: Aynı anda iki veya daha fazla modelin (tepkisel, gelişimsel, önlemsel) bir arada kullanıldığı yaklaşımdır. Örneğin, öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun aktiviteler hazırlamak (gelişimsel), aktiviteleri önceden kontrol etmek (önlemsel) ve etkinliklerde sorun çıktığında anlık müdahalede bulunmak (tepkisel) bütünsel bir yaklaşım örneğidir.

Sınıfı Etkileyen Faktörler

Sınıfı etkileyen üç ana faktörden bahsedilmiştir: sosyal etkenler, psikolojik etkenler ve eğitsel etkenler.

- **Sosyal Etkenler**:
  - **Aile**: Toplumdaki aile kavramındaki bozulmalar veya problemler çocuklara yansır ve dersteki ruh hallerini etkiler.
  - **Toplumun Dinamiği**: Her şehrin veya üniversitenin bulunduğu yerin kendine özgü kültür, norm ve değerleri sınıfa etki eder.
  - **Kitle İletişim Araçları**: Gençlerin yaygın olarak kullandığı YouTube dizileri, sosyal medya (Twitter, Instagram) gibi platformlar sınıftaki beklentileri ve kültürü etkiler. Gençlerin kelime dağarcığının sınırlı olması ve eski kavramları sorması, kavramsal terminolojideki değişimi göstermektedir.
  - **Beklentiler**: Öğrenci ve ailesinin geleceğe yönelik beklentileri (işe atanma, mezuniyet) sınıfa yansır.
  - **Çevre**: Öğrencilerin getirdiği kültürel özellikler ve çevresel alışkanlıklar (örneğin “kaçak çay kültürü”) üniversite ortamında da devam ettirilmek istenir, bu da sınıfı etkiler.
- **Psikolojik Etkenler**:
  - Hem öğrencilerin hem de öğretim üyelerinin özellikleri bu kategoriye girer.
  - **Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi**: İnsan ihtiyaçlarının sınırsız olduğu ve doyuldukça şiddetinin azaldığı, hiyerarşik bir yapıda olduğu belirtilir.
    - **Alt Düzey İhtiyaçlar**: Fizyolojik (yeme içme), güvenlik (can ve mal güvenliği), ait olma/sevgi (arkadaşlık, dostluk, derneklere üyelik), saygı/saygınlık (bir alanda iyi olma, tanınma). Öğrenciler arasında YouTuber veya influencer olma isteği saygınlık ihtiyacına örnek olarak verilmiştir.
    - **Üst Düzey İhtiyaçlar**: Bilme (yeni şeyler öğrenme, merak, içsel motivasyon), estetik (sanat, sinema, tiyatro, kültürel faaliyetler), kendini

gerçekleştirme. Kendini gerçekleştirme düzeyine çok az insanın ulaştığı, bu kişilerin yaratıcı, doğal, esprili, yalnız vakit geçiren, değişime ve eleştiriye açık, topluma katkı sağlayan bireyler olduğu belirtilmiştir.

- **Zeka ve Gelişimi**: Zeka gelişimine imkanlar (şehrin, üniversitenin, ailenin sunduğu), tarihsel ve coğrafi faktörler, ailesel ve durumsal faktörler (sosyal çevre, arkadaşlar) etki eder. Howard Gardner'ın **Çoklu Zeka Kuramı**'na göre insanlar doğuştan farklı zeka alanlarıyla (9 zeka alanı) dünyaya gelir ve dersler görsel, işitsel, dokunsal aktivitelerle zenginleştirilmelidir ki her öğrenci kendi payına düşeni alabilsin. Zeka geliştirilebilir bir yapıdır. Yapay zeka kullanımının eleştirel düşünme yeteneğini zayıflatabileceğine dair güncel araştırmalar bulunmaktadır.

Sınıftaki Öğrenci Tipleri

Çalışmada çeşitli öğrenci tipleri ve özellikleri açıklanmıştır.

1. **Başarılı Öğrenciler**: Sınıfta problem çıkarmazlar, kendi kendilerine araştırırlar, meraklıdırlar, verilen görevin fazlasını yapabilirler, içsel motivasyonları yüksektir.
2. **Sosyal Öğrenciler**: Üniversitede sosyalleşmeye odaklıdırlar, arkadaş çevreleri geniştir, problem çıkarmazlar.
3. **Bağımlı Öğrenciler**: Sürekli destek ve yönlendirme beklerler.
4. **Yabancılaşmış Öğrenciler**: Psikolojik sorunlar, travmalar veya grup baskısı nedeniyle soyutlanmış, izole olmuş, okulu bırakma ihtimali yüksek, bazen üniversite eşyalarına zarar verme eğiliminde olan riskli bir gruptur.
5. **Gölge Öğrenciler**: Sadece derse gelirler, ders akışına karışmazlar, çok soru sorulmadıkça müdahale etmezler.
6. **Sınıfın Sesi Öğrenciler**: Öğretim üyesiyle çatışma yaşayabilirler. Kendi düşüncelerini sanki tüm sınıfınmış gibi yansıtmaya çalışarak kaotik bir ortam oluşturabilirler.
7. **Sabotajcı Öğrenciler**: Öğretim üyesinin zayıf noktasını iyi bilirler ve dersi nasıl böleceklerini, nasıl kaynatacaklarını çok iyi çözmüşlerdir. Dersin farklı bir noktaya gitmesine neden olmaya çalışırlar.
8. **Maskot Öğrenciler**: Espri yaparak ortamı neşelendirme, insanları güldürme gibi özellikleri vardır.

Maskot ve sabotajcı öğrencilerin nasıl başarılı öğrencilere dönüştürülebileceği sorulmuş ve bu görevin hocaya mı ait olduğu dile getirilmiştir. Bu noktada **öğretim üyesinin yetkinliğinin anahtar olduğu** belirtilmiştir. Bu öğrencileri yakından tanımak, derse adapte edebilmek, farklı etkinliklere dahil etmek önemlidir. Maskot öğrenciler öğretim üyesini test ederken, sabotajcı öğrenciler dersi kaynatmayı amaçlar. **Öğretim üyesinin kararlı duruşu ve beklenmedik tepkiler vermesi** (örneğin espriye gülmeyip "çok da komik değildi" demek) onları caydırabilir. Öğrenciler hocaları çok iyi analiz eder ve onlara göre şekil alırlar. Ancak **öğretim üyesinin alan hakimiyeti ve sınıfı etkili kullanabilmesi** (zihinsel, bilişsel, davranışsal ve duygusal olarak) öğrencilerin derse katılımını sağlar ve diğer öğrencilerin bile sabote edici öğrencileri uyarmasına neden olabilir.

Öğretim Üyesi Davranışları

Öğretim üyelerinin farklı davranış ve yönetim tarzları vardır.

- **Duygusal Öğretim Üyesi**: Bölümdeki veya fakültedeki arkadaşlarıyla yaşadığı problemleri öğrencilere yansıtır. Öğrenciler bunu kullanarak öğretim üyeleri arasında düşmanlık yaratmaya çalışabilirler. Kişisel sorunların ders işleyişine yansıtılmaması önemlidir.
- **Kalıplayıcı Öğretim Üyesi**: Kendi doğrularını ve düşüncelerini empoze etmeye çalışır. Öğrencilerden problemleri birebir kendi anlattığı metotla çözmelerini veya kendi yorumlarını kabul etmelerini bekler.
- **Serbest Öğretim Üyesi (Laissez-faire)**: Gözde 3-4 öğrenciyle ilgilenir, onları öne oturtur ve dersini onlarla işler; diğer öğrenciler süreçten kopuk kalır.
- **Demokratik Öğretim Üyesi**: Öğrencilere söz hakkı verir, onları karara katar, ortak etkinlik ve yol belirlerler. Bu tarz öğretim üyelerine daha çok saygı duyulur çünkü birey sınıfta değerli olduğunu hisseder. “İnsanlar değerli oldukları yerlere giderler”. Ancak bu demokratikliğin doğru ayarlanması gerekir, aksi takdirde öğrenciler bunu suistimal edebilir.
- **Otokratik Öğretim Üyesi**: Çok sert ve katıdır, öğrencilere karşı sert üslup ve yaklaşımlar sergiler.

Dersin Yapılandırılması

Dersin çok iyi örgütlenmesi gerekir. Son yıllarda “slayt hocalığı” diye bir kavramın ortaya çıktığı, öğretim üyesinin kendi bilgi birikimini sürece çok fazla katmadan kaynaklardan derlediği bilgilerle ilerlemesi olduğu belirtilmiştir. Bir dersin üç parçaya ayrılması önerilir:

1. **Giriş Etkinlikleri**: Dersin ana kavramının ve odağının belirlendiği, öğrencilerin dikkatini çekme amacı güden kısımdır. İlginç bir soru, kısa bir video (55 saniye-2 dakika), fotoğraflar veya görseller kullanılarak dikkat çekilebilir. Dersin sonucunu baştan beyan etmek, öğrencilerin odaklanmasını kolaylaştırır.
2. **Gelişme Etkinlikleri**: Dersin ana omurgasıdır; bilginin, becerinin kazandırıldığı ve ana mekanizmaların tartışıldığı yerdir. Çağdaş yöntemler, dramatik kurgular, eğitsel oyunlar ve dijital teknolojiler (Kahoot, Socrative) kullanılarak süreç farklılaştırılabilir. Öğretim üyesi, öğrencilerin telefonlarını uçak moduna aldırmayı da deneyebilir.
3. **Sonuç Etkinlikleri**: Derste vurgulanan ana hatların gözden geçirilmesi, soru hakkı verilmesi ve gelecek dersin akışının kısaca beyan edilmesi içerir. Öğrencilerin süreçte ne kadar aktifleşirse, o kadar etkili ve verimli öğrenmenin gerçekleştiği belirtilmiştir.

Etkili Öğretim Üyesi Kimdir?

Etkili öğretim üyesi, kendini sınıfta tek bir öğrenme kaynağı olarak değil, **kaynaklardan sadece bir tanesi olarak gören** kişidir. Özellikle mesleki deneyimlerini (hemşirelik, cerrahlık, muhasebe gibi) paylaşması son derece değerli ve kıymetlidir. Öğrencilerin

problem çözme, yaratıcılık, eleştirel düşünme gibi becerilerini geliştirmeli ve kişisel gelişimlerini desteklemelidir. Hayatın zorlu koşulları altında kendilerine bir yer edinebilen bireyler olmalarına katkı sağlamalıdır.

Öğretimde farklı yaklaşımlar kullanılabilir:

- **Bütün-Parça-Bütün Modeli**.
- **Tümdengelim**: Büyük yapıdan parçalara inmek (örneğin insan özelliklerinden sistemlere, dolaşım sisteminin alt parçalarına).
- **Parçadan Bütüne**: Örneklerden çıkarımlar yaparak dönemin genel özelliklerine ulaşmak (örneğin edebiyat dönemindeki yazarların eserlerinden genel özelliklere gitmek).
- **Ardışık Sıralama**: Basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru dersi ilerletmek insan öğrenmesi açısından önemlidir. Bu, zihnin daha rahat öğrenmesini sağlar ve önyargıları (örneğin matematik korkusu) kırabilir.
- **Karşılaştırma**: Gençler dönemleri, eserleri, bilim insanlarını karşılaştırmayı severler ve bu derste etkili olabilir.

Model Olmak ve Lider Öğretim Üyesi

Bir öğretim üyesinin **model olabilmesi** çok önemlidir. Özellikle genç akademisyenler ve kız öğrenciler, kadın akademisyenleri örnek alabilirler. Alanına hakim, araştırmasını yapmış, bilgiyi toplamış, ufuk açan, çığır açan ve vizyon katabilen bir birey olmak değerlidir. Akademideki insanların hem toplum hem de öğrenciler tarafından izlendiği unutulmamalıdır.

Yapılan araştırmalar, özellikle genç gruplarda **duygu odaklı öğrenmelerin ve akran destekli öğrenmelerin daha kalıcı olduğunu** göstermektedir.

Etkin İletişim

Etkili bir iletişimde dersin kazanımları daha kolay gerçekleşir, öğrenciler okula ve üniversiteye karşı olumlu tutum geliştirir ve derse ilişkin bağ güçlenerek daha kalıcı öğrenme sağlanır.

- **Etkin Dinleme**: Öğretim üyeleri için çok kıymetlidir. Derste konuşan, sorunu olan öğrenciyi dinlemek, dinlediğini hissettirmek (göz teması, onay tepkileri, tekrar açıklama isteme) mesleki katkı sağlar.
- **Ben Dili / Sen Dili**: “Ben dili” tercih edilse de üniversite grubunda öğretim üyesinin naifliğini kullanmaya çalışan öğrenciler olabileceği belirtilmiştir.

İletişim Engelleri

Çalışmada çeşitli iletişim engelleri sıralanmıştır. Bunlar:

1. Emir vermek, göz dağı vermek, tehdit etmek (“Bütlerden kimse geçemedi, geçeceğinizi mi zannediyorsunuz?”), ahlak dersi vermek, yargılamak (“Senden bunu beklemiyordum”), lakap takmak.
2. Aşırı öğüt vermek (Türk toplumu deneyimsel öğrenmeye daha yatkındır, hata yaparak öğrenir).
3. Kendi fikrinde ısrar etmek, inatçı davranmak, umursamamak, nutuk çekmek (“Bunlar da öğrenci mi? Hiç ilgileri yok.”).
4. Kıyaslama yapmak (yetersizlik duygusu geliştirir).
5. Övgü: Doğru dozda olmalı, mükemmelleştiren övgü gerçeklikten koparır.
6. “Hocam biz hallederiz” ifadesi: Öğretim üyesi için tehlikeli bir kelime olup, ikinci bir öğrencinin daha görevlendirilmesini gerektiren bir durumdur.

Johari Penceresi

Öğrencilerin bir öğretim üyesi hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını açıklayan dört gözlü bir iletişim penceresidir.

1. **Açık Alan**: Herkesin bildiği bilgiler (örneğin öğretim üyesinin adı, unvanı, çalıştığı üniversite).
2. **Gizil Alan**: Kişinin bildiği ama başkalarıyla paylaşmadığı, sakladığı bilgiler.
3. **Kör Alan**: Kişinin kendisinin farkında olmadığı ama başkalarının (öğrenciler veya çevre) bildiği özellikler (genellikle bencillik, narsisizm ile ilişkilendirilir).
4. **Bilinmeyen Alan**: Hem kişinin kendisinin hem de iletişim kurduğu insanların bilmediği alan (bilinç dışı).

Çatışma Çözümleme Yaklaşımları (5 Hayvan Metaforu)

İnsanların olduğu her yerde çatışmaların kaçınılmaz olduğu belirtilmiş ve bu çatışmaları çözerken kullanılan yaklaşımlar beş hayvan metaforuyla açıklanmıştır.

1. **Ayıcık**: Çatışma durumunda hep alttan alır, kendi amaçlarından vazgeçer, ilişki ve dostluğun devamı için uğraşır (“Hatır için çiğ tavuk yenir”). Araştırma görevlisi gibi hiyerarşide alt konumdakilerde görülebilir.
2. **Baykuş**: Hem amacına ulaşır hem de ilişkisini devam ettirir. Zekasını çok iyi kullanır, kimseyi incitmez. Örneğin, arabasını arkadaşına istediği fiyata satabilen kişidir. Politik davranışlar ve zihinsel kıvraklık ile ilişkilendirilmiştir.
3. **Kaplumbağa**: Tartışmalı ve çatışmalı ortamlardan uzak durur, geri çekilir.
4. **Köpek Balığı**: Amacı için her yolu dener, acımasızdır (“Zafere giden yolda her şey mübahtır”). Çıkarı varsa arkadaşlığını düşünmez. Örneğin, bir kadro için yöneticiyi etkileyerek olumsuz bir algoritmaya neden olup kadroyu kendine alabilir. Oto alım satıcılarının veya bazı hukukçuların bu taktiği kullandığına dair örnekler verilmiştir.
5. **Tilki**: Orta yolcudur. Hem amacına kısmen ulaşır hem de ilişkisini devam ettirir (örneğin ticarette orta yol bulmak). Kendini ön plana çıkarmadan, stratejik davranarak, ileri düşünerek çatışma yaşadığı insanla ortalama bir yolda buluşur. Toplantılarda

gerilimi yatıştıran arabulucu bir yönetici örneği verilmiştir.

Öğrenci Güdülenmesi ve Lider Öğretim Üyesi Özellikleri

Öğrencilerin derse güdülenmesi kıymetlidir. Bazı öğrenciler zor işleri severler ve bu onlara motivasyon sağlayabilir (örneğin dünyanın en yüksek binasını inşa etme motivasyonu). Öğrencilerin ilgilerini ve kendi aralarında kullandıkları jargonları anlamak, onlarla bu iletişim kanalları üzerinden temas kurmak, onların derse daha kolay adapte olmasını sağlar.

- **Başarı Beklentisi**: Sadece akademik değil, mesleki, insan ilişkileri ve sosyal başarı beklentisi önemlidir.
- **Ödüller**: Maddi ödüllerin yanı sıra sosyal aktiviteler, öğrenci toplulukları, projelerde görev alma gibi farklı boyutlarda ödüllendirmeler kullanılmalıdır. Sosyal sorumluluk projeleri, öğrencilerin kendilerinden beklenenin üzerinde performans sergilemelerini sağlayabilir.
- **Vizyon Katabilmek**: Öğrencilerin akademik yönlerinin yanı sıra diğer yönlerini de geliştirmek, lider bir üniversite hocasının özelliğidir.

Lider Öğretim Üyesinin Temel Özellikleri

- **İnsan Odaklı Çalışır**: Takım arkadaşlarıyla sahaya iner, başkalarının emeğini ve performansını göz ardı etmez. Akademik çalışmalarda yazarların katkılarını önemser.
- **Güven Verir**: Bilgisiyle, becerisiyle ve donanımıyla güven sağlar.
- **Güdüler**: Öğrencilere “Sizden bir şey olmaz” demek yerine, “Öğrenebiliriz, yapabiliriz” diyerek onları motive eder.
- **Vizyon Katar**: Dünyadaki eğilimleri ve trendleri okuyabilmek, öğrencilere gelecekleri için bir yön gösterebilmek önemlidir.
- **Sürece Meydan Okur**: Bürokratik engeller karşısında farklı yollardan ilerlemeyi başarır.
- **Alan Uzmanı Olur**: Kendi alanına ve öğrettiği derslerin dokümanlarına, tarihsel akışına hakim olmalıdır. Alan hakimiyeti, öğrencilerin öğretim üyesine olan güvenini sarsmaz ve değerini düşürmez.
- **Model Olur**: Davranışlarıyla öğrencilere örnek teşkil eder, özellikle kadın akademisyenler genç kız öğrenciler için önemli bir rol modelidir.
- **Etkili İletişim ve Soğukkanlılık**: Kriz anlarında (örneğin bir öğrencinin nöbet geçirmesi) panik yapmadan profesyonelce duruma yaklaşabilmek önemlidir. İlk yardım ve sivil savunma gibi alanlarda kendini yetiştirmek hem sağlık hem de insan hayatına dokunma açısından faydalıdır.
- **Farklılıklara Önem Verir**: Öğrencilerin farklı geçmişlerini (travmalı, parçalanmış aileden gelen, tek çocuklu vb.) anlayıp sürece katabilmek önemlidir. Üniversitenin öğrenci faaliyetlerini desteklemesi ve öğretim üyesinin öğrenci topluluklarına liderlik yapabilmesi değerlidir.
- **Etik Davranışlar**: Adaletli, dürüst, bireysel farklılıkları en iyi şekilde değerlendirerek

öğrencilere ayrım yapmaksızın adaletli bir değerlendirme mekanizması kullanmak önemlidir.

- **Vizyoner Lider**: Öğrencilere ufuk açabilen, yön gösterebilen, teknoloji, dünya, değişim, insanlık, gelecek konularında onları konumlandırabilen, onlara bir ruh ve vizyon katabilen öğretim üyesidir.